

009/1249

UITGESCHRIJFT

26 October 50

28 OCT 1950

C. 95464

C.XI. TA.9.

66a

GEHEIM

"Groter Nederland
Actie" (G.N.A.)

Met verwijzing naar mijn geheim schrijven van 22 September j.l., no. 92956, handelende over het in hoofde dezes vermelde onderwerp, heb ik de eer Uwe Excellentie hiernaevens aan te bieden een rapport over een op 18 October j.l. te Amsterdam door de G.N.A. gehouden ledenvergadering, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Voor deze:

AAI
Z.E.de Minister President,
Z.E.de Minister v. Binnenlandse Zaken,
Z.E.de Minister v. Buitenlandse Zaken,
Z.E.de Minister v. Uniesaken en Overzeese
Rijkedelen,

Mr A. van Maanen

te
's-GRAVENHAGE.

G E H E I M

Verslag van de op 18 October 1950 gehouden ledenvergadering van de "Groter Nederland Actie" (G.N.A.) te Amsterdam.

De aangekondigde spreker was Dr W.K.H. FEUILLETAU DE BRUYN, algemeen voorzitter van de G.N.A. Zijn voordracht, geïllustreerd met lichtbeelden, bevatte voornamelijk een vergelijking tussen de ontginning van Tanganijika (Afrika) door Engeland en de mogelijkheden in Nieuw Guinea.

Spreker verklaarde, dat de toekomstige ontginning van Nieuw Guinea nimmer Staats-monopolie mag zijn. Dit zou volgens spreker alleen kunnen leiden tot een debacle. Het particulier initiatief moest voldoende vrijheid gelaten worden om zich in zo'n ontginningsplan te kunnen ontploegen.

Voorts zeide spreker, dat hij rapporten uit Nieuw Guinea had ontvangen, welke melding maakten van drie vreemde duikboten welke daar aan de kust waren gezien. Volgens Feuilletau de Bruyn konden dit niet anders dan Russische duikboten zijn.

Hij had deze rapporten aan de hoogste Marine autoriteiten in Den Haag laten lezen.

Na de lezing werd aan de aanwezigen de gelegenheid gegeven om vragen te stellen.

Een dezer vragen betrof de huidige situatie op Ambon.

Dr Feuilletau de Bruyn formuleerde zijn mening over Ambon als volgt:

1. Het telegram van Dr Drees aan Moh. Natsir was uitsluitend berekend om de Ambonnezen, die goed bewapend in kampen op Java zijn ondergebracht, rustig te houden, teneinde een "clash" zoals zich die in Makassar had voorgedaan te voorkomen;
2. Wat de Nederlandse regering had moeten doen, was H.Ms. "Kortenaer" naar Ambon zenden om dit eiland in bescherming te nemen;
3. Wat de Nederlandse regering zal doen is: niets!;
4. Ambon zal zichzelf moeten redden. De Ambonnezen in de kampen op Java kunnen alleen helpen door een gewapende opstand te beginnen. De vrees voor een dergelijke opstand is reden geweest, dat Dr Drees zijn telegram aan Moh. Natsir zond, en is ook reden dat de U.N.C.I. zich nu met deze zaak bemoeit.

Voorts werd de vraag gesteld of spreker iets wist van de uitslag der besprekingen van de Commissie Generaal insake Nieuw Guinea. Dr Feuilletau de Bruyn antwoordde, dat hij hierover niets kon uitlaten, omdat het dan duidelijk zou zijn, dat één der leden van de Commissie Generaal zich hierover moest hebben uitgelaten. Naar zijn mening was het echter nu wel in orde met Nieuw Guinea.

Spreker besloot zijn redevoering met de mededeling, dat Gouverneur Waardenburg, de hoogste gezagsdrager in Nieuw Guinea, verklaard heeft, dat hij volledig achter het doel en streven van de G.N.A. staat, dit in tegenstelling met Minister Van Maarseveen, die afgaande op de adviezen van oud-resident Klaassen de G.N.A. openlijk tegenwerkt.

25-10-1950.